

## ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Σωτηρίου Ἀγαπητίδη: Καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τῆς Α.Β.Σ. «Οἱ ἄδη-  
λοι πόροι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκονομίαν». Ἐκδοσις τῆς Οἰκονομικῆς Βιβλιο-  
θήκης τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι, 1964,  
σελ. 142.

Ἡ σημασία τὴν ὁποίαν ἔχουν οἱ ἄδηλοι πόροι διὰ τὴν ἐξισορρόπησην τῶν σκε-  
λῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἰσοζυγίου καὶ ἡ ἀναμενομένη μακροχρόνιος εἰσέτι ἐξάρτησις τῆς  
καλύψεως τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ ἔμπορικοῦ ἰσοζυγίου ἐκ τῶν πόρων αὐτῶν ἤγαγον τὸ  
Ε.Β.Ε.Α. εἰς τὴν μελέτην αὐτῶν. Τὴν σχετικὴν ἐργασίαν ἐξεπόνησεν ὁ καθηγητὴς κ. Σ.  
Ἀγαπητίδης, μὲ τὴν συμπαράστασιν τῶν κ.κ. Κ. Ἀγαπητίδη καὶ Παν. Μαυράκη. Διε-  
ρευνᾶται εἰς αὐτὴν τὸ θέμα τῶν ἀδήλων πόρων, ἡ ἐξαγωγή συμπερασμάτων ἐκ τῆς  
ἐξελίξεως τῶν μέχρι σήμερον καὶ ἡ διαιτύποις προβλέψεων ὡς πρὸς τὸ μέλλον. Εἰδι-  
κώτερον γίνεται ἀνάλυσις τοῦ μεταναστευτικοῦ, τοῦ ἐκ μεταφορῶν καὶ τοῦ ταξιδιω-  
τικοῦ συναλλάγματος. Παραλλήλως πρὸς τοὺς ἀδήλους πόρους ἐξετάζονται καὶ ἕτερα  
συναφῆ προβλήματα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τὸ ἰσοζύγιον ἐξωτερικῶν πληρω-  
μῶν ὡς πλαίσιον τῆς διερευνήσεως τοῦ κεντρικοῦ θέματος καὶ αἱ ἄδηλοι πληρωμαὶ  
διὰ λόγους ἀναλυτικῆς συγκρίσεως πρὸς τοὺς ἀδήλους πόρους.

Μ.

Στρατῆ Γ. Ἀνδρεάδης: Ἡ Ναυτιλία τῶν Ἑλλήνων, Ἑλληνικὸν Ναυτιλιακὸν  
Συνέδριον, Ἀθῆναι, 1964, σελ. 179.

Ἐκδοσις εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἀγγλικὴν. Περιέχει τὴν εἰσηγήσιν τοῦ καθηγητοῦ  
κ. Στρατῆ Γ. Ἀνδρεάδης εἰς τὸ Ναυτιλιακὸν Συνέδριον, μὲ θέμα: Ἡ ἑλληνικὴ ναυτι-  
λία καὶ τὰ προβλήματά της. Περιέχει ἐπίσης ἄλλας τέσσαρας ὁμιλίας τοῦ ἐπὶ ναυτι-  
λιακῶν θεμάτων γενομένας εἰς τὸ πρόσφατον παρελθόν: α) Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἑλληνικῆς  
ἔμπορικῆς ναυτιλίας. β) Ὁ Ἕλληνας καὶ ἡ θάλασσα. γ) Ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ Ναυτι-  
κοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμείου καὶ δ) Ἡ ἑλληνικὴ ναυτιλία καὶ ἡ Χίος.

Ε.Α.Α.

Α. Ν. Δαμασκηνίδης: Νομισματικὴ πολιτικὴ. Πολυγραφημένη ἔκδοσις Ἑλλη-  
νικοῦ Ἰδρύματος Ἐξυπηρετήσεως Πανεπιστημίων. Θεσσαλονίκη, 1964, σελ. 206.

Πρόκειται περὶ παραδόσεων εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Α.Σ.Β.Σ. Ἀναφέρεται εἰς  
τὴν ὑφισταμένην εἰς τὴν χώραν μας καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κατάστασιν ἀπὸ πλευρᾶς  
νομισματικῆς πολιτικῆς καὶ ἐκτίθενται οἱ σκοποὶ καὶ τὰ μέτρα τῆς νομισματικῆς  
πολιτικῆς.

Γ. Μ.

Κλαυδίου Β. Μπανταλούκα: Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτάτης Βιομη-  
χανικῆς Σχολῆς Πειραιῶς. «Μέθοδοι ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας καὶ κίνητρα βελτιώ-  
σεως τῆς ἀποδόσεως αὐτῆς», Πειραιεὺς, 1964.

ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον κυκλοφορεῖ, εἰς ἔκδοσιν τοῦ Γραφείου Οἰκονομικῶν  
Ἐρευνῶν τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς, ἡ νέα μελέτη τοῦ Καθηγητοῦ της  
κ. Κλαυδίου Μπανταλούκα.

Εἰς τὴν πλοῦσιαν, διὰ σειρᾶς ὄλης—πλὴν τῶν ἄλλων—ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν, εἰσφορὰν τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐπιστήμονος εἰς τὴν ἔρευναν κρισίμων προβλημάτων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, δὲν εἶναι οὐδεμιᾶς δευτέρα εἰς ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄσφορον θεώρησιν ἢ ἀφορώσα, ὡς ἄνω, εἰς τὸ μέγα πάντοτε πρόβλημα τῆς κατ' ἀρχὴν ἀποζημιώσεως τοῦ ἐμψύχου παράγοντος τῆς Ἐργασίας, ὡς ἀντιπαροχῆς τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μέσων τῆς καθ' ὕψος δυνατῆς ἀντιστοιχίας ταύτης πρὸς τὸν βαθμὸν ἐκείνων, εἰς ἔκτασιν καὶ ποιότητα. Ὑπὸ τὴν τελευταίαν ταύτην ἔποψιν, φυσικὸν εἶναι αἱ ἐφαρμοζόμεναι ἐκάστοτε μέθοδοι ἀμοιβῶν, νὰ ἀποτελῶσι καὶ τὰ σημαντικὰ κίνητρα συνεχοῦς παρωθήσεως τῶν ἐργαζομένων εἰς μείζονα ἀπόδοσιν καὶ εἰς βελτίωσιν ταύτης.

Ἀνεγνώσαμεν μετὰ προσοχῆς μεγίστης διὰ τε τὸ ἀντικείμενον, ἀλλὰ καὶ τὴν πατρότητα τῆς ἐπεξεργασίας του, τὴν μελέτην τοῦ διακεκριμένου Καθηγητοῦ, τόσο ἐν τὰ θέματα ἐνημέρου, καὶ θεωροῦμεν ἀξίαν πολλοῦ ἐπαίνου καὶ προσοχῆς τὴν ἐμβριθῆ, ἀλλὰ καὶ τόσο σαφῆ καὶ ἐπαγωγὸν παράθεσιν ὄλων τῶν μεθόδων ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος. Ἡ ἀνάλυσις τούτων εἰς τὰ θεμελιώδη σημεῖα των, δι' ὧν τοσούτιζται ἡ ὕψη τῆς συγκροτήσεως των καὶ περιγράφεται τὸ διωκόμενον κατὰ περίπτωσιν καὶ ἐπερχόμενον ἀποτέλεσμα, εἰς πραγματοποιήσιν τοῦ θεέντος σκοποῦ ἀμοιβῆς τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν θέσιν τοῦ ἐργαζομένου ἐν τῇ συγκεκριμένῃ ἐκάστοτε σχέσει ἐργασίας πρὸς τὸν ἐργοδότην, βοηθεῖ σπουδαίως εἰς τὴν περαιτέρω ἔρευναν τοῦ θέματος τοῦς εἰς τοῦτο ὀπωσθήποτε καὶ ἀπὸ οἰασθήποτε θέσεως προτιθεμένου, παρέχει πολύτιμον δι' ὅλους κατατόπισιν καὶ διὰ τὸν κόσμον τῶν σπουδαστῶν ἐκτάκτου διδακτικῆς σημασίας πόνημα.

Κατ' ἀρχὴν τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας, οὐδέποτε εἶναι μειωμένης ἐπικαιρότητος, διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον, ὅτι οὐδέποτε ἢ οἰαδῆποτε φάσις του ἐν τῷ παρόντι, εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς τελικὴ λύσις του. Διότι παρακολουθεῖ κατ' ἀρχὴν τὰς συνεχεῖς μεταβολὰς καὶ μεταλλαγὰς εἰς τὰς σχέσεις καὶ τὰ φαινόμενα τῆς ἐργασίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζεται πρὸ πάντων ἡ ἀδιάκοπος προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεώς του, ἥτις δὲν ἔχει ἀρχὴν καὶ τέλος, δὲν σταματᾷ ποτέ. Ἄς προσγειωθῶμεν εἰς τὰ συγκεκριμένα τοῦ θέματος.

Ἄς παρατηρήσωμεν, ἐν πρώτοις, τὴν ζωντανὴν παρουσίαν του, θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς, εἰς ὅλας τὰς χώρας καὶ ὅλα τὰ ἐν αὐταῖς κοινωνικὰ συστήματα. Ἡ ἀναπτυξίς τῆς τεχνικῆς καὶ ἡ θεραπεία συμβολῆ τῆς εἰς τὴν διαφοροποίησιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων, εἰς τὴν βελτίωσιν τούτων καὶ τὰς συνεχεῖς ἀνακατατάξεις τῶν συντελεστῶν τῆς ἐργασίας, ὅσον καὶ τὴν κατανομήν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ τούτων, οὐδὸλλως μετέβαλε τὴν θέσιν τοῦ παράγοντος—ἀνθρώπου, ὡς οὐσιαστικοῦ πάντοτε καὶ πρώτου κ ο ι ν ω ν ι κ ὡ ς τῆ θέσει συντελεστοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς παραγωγῆς καὶ διανομῆς τῶν ἀγαθῶν.

Ἡ ἐξοικειώσις μας πρὸς τὸ πρόβλημα συνδέεται πρὸς τὰς μεγάλας καὶ δραματικὰς ὥρας τῆς ὑπὸ κατοχὴν περιόδου, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐξ Ἰσοῦ σημαντικὰς, διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν σιγῶν καὶ τῶν συνθηκῶν, τῶν πρώτων μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν χρόνων. Ἡ παρ' ἡμῶν παρασχεθεῖσα, εἰδικῶς κατὰ τὰς σκληρὰς περιστάσεις τῶν ὀρφῶν τῆς ἐθνικῆς δουλείας, ἐνίσχυσις πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἀμέσου καὶ πρωταρχικοῦ δι' ἕκαστον ἐργαζόμενον προβλήματος ἐπιβιώσεως, εἰς τὴν Δημοτικὴν Ἐπιχείρησιν Φωταερίου, ἔσχεν εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα. Ἡ ὅλη σειρά τῶν ὑπὲρ τῶν ἐργαζομένων μέτρων μας κατεδείχθη ἐν τοῖς πράγμασιν ὡς θετικὸν καὶ σπουδαιοτάτης σημασίας κίνητρον, πρῶτον τὰ ἐπίπεδα τῆς ἐργασίας καὶ τοποθετοῦν τὰς σχέσεις αὐτῆς εἰς ἐπίπεδον δημιουργικὸν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ἐπιχειρουμένου ἔργου καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς δικαίας τούτου κατανομῆς, ἀμοιβῆς καὶ ἠθικῆς καὶ ὀλικῆς ἐπιβραβεύσεως. Δὲν ἐπιχειροῦμεν βεβαίως ἐνταῦθα ἀπολογισμούς. Δὲν εἶναι τὸ θέμα, οὐδὲ ὁ χῶρος.

Ἐργασίας ὁμως, εἰσφορὰς θὰ εἴπωμεν εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν συστηματικοποίη-

σιν των κοινωνικών προβλημάτων της Χώρας, ως του Καθηγητού κ. Κλαυδίου Μπανταλούκα ή κυκλοφορούσα μελέτη, θεωρούμεν και ως προσκλητήρια, ίνα εκτίθενται και εν τοις πράγμασιν έπιτευχθέντα συγκεκριμένα τυχόν από πάσης δέ πλευράς προελεύσεως τούτων, ώστε οι άσχολούμενοι, αλλά πέραν και τούτων ίδιαι οι διδασκόμενοι, έντρυφώντες εις τὰ κατά θεωρίαν διδασκόμενα περί των άρχών και των μέσων όρθολογικής όργανώσεως των πραγμάτων της οικονομίας, έχωσι την ευκαιρίαν και της άποδεικτικής τούτων έφαρμογής δια την μέτρησιν της σημασίας των και την κραταίωσιν ούτω και της προσωπικής των πίστewας εις την άξίαν των διδασκομένων.

Υπό την έποψιν τουλάχιστον ταύτην, συγχωρητέα νομίζομεν είναι ή περί του ίδιου ήμων έργου σύντομος ένασχόλησις από των φιλοξένων στηλών των «Σπουδών» και ή κατά ένα τρόπον προβολή της άληθείας, ότι συνεργάται διδάσκαλοι των από της έδρας διδασκάλων καθίστανται και οι άμεσοι των διδασκομένων έφαρμοσται εις τούς ζωντανούς χώρους της πραγματικότητας.

Και είναι έξαιρέτου έπαινου οι έπιστήμονες εκείνοι, ως ό άριστεύς της διδαχής και της έρεύνης κ. Κλαύδ. Μπανταλούκας, όταν δια της ίδιαις εργασίας των παρέχωνσι τας ευκαιρίας της έρεύνης των κρισίμων προβλημάτων, εις μείζονα συνεχώς έξαρσιν και του περί τούτων ένδιαφέροντος. Και των νέων και των παλαιότερων.

Σ. Ν. Α.

Μαρίας Νεγρεπόντη—Δεληβάνη: The Pressure on the Dollar. Έκδότης Suthoff. Τιμή φλωρίνια 18,25, Leyden, 1964, σσ. 156.

Τό πρόβλημα του έπαναλαμβανομένου έλλειμματος του ίσοζυγίου πληρωμών των Η.Π.Α., σέ συνδυασμό και με την συνεχή μεταπολεμική στενότητα στή διεθνή νομισματική ρευστότητα, έχει προκαλέσει την προσοχή τόσο των θεωρητικών, όσο και των πρακτικών οικονομολόγων. \*Από την Έλλάδα είχαμε ήδη μιá συμβολή πάνω σ' αυτό τό θέμα: Τό σχέδιο του άκαδημαϊκού Ξ. Ζολώτα για ένα ένισχυμένο Κανόνα Συναλλάγματος Χρυσού. \*Η κ. Νεγρεπόντη—Δεληβάνη έρχεται με τό καινούργιο της βιβλίο νά προσφέρει μιá δεύτερη συμβολή της έλληνικής οικονομικής έπιστήμης στό ύπό συζήτηση θέμα. \*Αλλά ένώ τό σχέδιο Ζολώτα δίνει κυρίως έμφαση στό πρόβλημα της διεθνούς ρευστότητας και κατά συνέπεια καταλήγει σέ μιá νομισματική λύση, ή προσοχή της κ. Νεγρεπόντη—Δεληβάνη στρέφεται στό ίσοζυγίο πληρωμών των Η.Π.Α. και ή λύση που προτείνει άφορξή την εξέλιξη των πραγματικών οικονομικών μεγεθών. Είναι λύση «οικονομική», όπως διατυπώνει ή συγγραφεύς, και αναφέρεται σέ μακροχρόνια περίοδο. \*Η «οικονομική» αυτή λύση είναι κοινή και για τὰ δύο προβλήματα που αναφέραμε στην άρχή. Αυτό είναι αναπόφευκτη συνέπεια της βασικής ύποθέσεως που κάνει ή συγγραφεύς, δηλαδή ότι τό έλλειμμα του ίσοζυγίου πληρωμών των Η.Π.Α. είναι ή κοινή αίτία τόσο της πιέσεως της άσκουμένης πάνω στό δολάριο, όσο και των δυσκολιών στή διεθνή νομισματική ρευστότητα.

Πριν προχωρήσει στις προτάσεις της, ή συγγραφεύς δίνει στό πρώτο τμήμα του βιβλίου της μιá έμπεριστατωμένη ανάλυση του προβλήματος. Δίνεται πρώτα μιá ανάλυση των εξέλιξεων στην οικονομική ανάπτυξη των Η.Π.Α. Στη συνέχεια έξετάζεται τό ειδικότερο πρόβλημα του έλλειμματος στό ίσοζυγίο πληρωμών των Η.Π.Α., τό όποιον ή συγγραφεύς συνδυάζει με τὰ προβλήματα της διεθνούς νομισματικής ρευστότητας.

Στό δεύτερο τμήμα παρουσιάζεται ή ιστορία στην αναζήτηση λύσεων στό πρόβλημα αυτό. \*Έξετάζονται τόσο οι βραχυπρόθεσμες λύσεις που προτάθηκαν (ύποτίμηση, άποπληθωρισμός, αύξηση των έπιτοκίων στίς Η.Π.Α., περιορισμός των εισαγωγών), όσο και οι μακροπρόθεσμες. Τις τελευταίες τις διακρίνει ή συγγραφεύς σέ λύσεις που άφορούν την έσωτερική οικονομική πολιτική των Η.Π.Α. (σταθερότητα μισθών, άποθάρρυνση της αύξήσεως της ένεργου ζήτησεως, μείωση των τιμών) και σέ λύσεις διεθνούς χαρακτήρος (σχέδιο Triffin, σχέδιο Ζολώτα, προτάσεις J. M. Angell).

‘Η συγγραφεύς μολοντί αναγνωρίζει τὰ πλεονεκτήματα τῶν λύσεων διεθνούς χαρακτήρος (φαίνεται δὲ ὅτι συμπαθεῖ ἰδιαίτερα τὶς προτάσεις τοῦ J. M. Angell), πιστεύει παρ’ ὅλα αὐτὰ ὅτι δὲν πρόκειται νὰ γίνουν ἀποδεκτὲς ἀπὸ τὶς ἐνδιαφερόμενες χώρες «ἐπειδὴ ἡ ἑφαρμογὴ τῶν προϋποθέτει πλήρη ἀλλαγὴ τοῦ διεθνoῦς νομιαματικοῦ πλαισίου». Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸν ἡ συγγραφεύς προχωρεῖ στὴν παρουσίαση τῆς δικῆς τῆς λύσεως.

Τὸ ἔλλειμμα στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α. θὰ μπορούσε βέβαια νὰ ἐξαλειφθῆ μὲ μιὰ μείωση τῆς ἐξωτερικῆς βοήθειας καὶ τῶν πολεμικῶν δαπανῶν. ‘Η συγγραφεύς ἀποκλείει καὶ τὶς δύο λύσεις σὰν ἀνεδαφικῆς. Σὰ μακροχρόνια λύση θεωρεῖ τὴν αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν τῶν Η.Π.Α. ‘Η αὔξηση αὐτὴ θὰ προκύψῃ ἀπὸ μιὰ ἐπιτάχυνση τῆς ἀναπτύξεως τῶν Δυτικῶν Πολιτειῶν, λόγῳ κυρίως τῶν τεραστίων ἀνεκμεταλλεύτων πηγῶν ποῦ διαθέτουν. ‘Η συγγραφεύς πιστεύει ὅτι μιὰ τέτοιου εἴδους ἀνάπτυξη θὰ ἔχη τελικὰ εὐνοϊκὰς ἐπιδράσεις στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α. Ποῦ βασίζει τὴ γνώμη αὐτὴ ἡ κ. Νεγρεπόντη - Δεληβάνη; Μολοντί ἀναγνωρίζει τὶς δυσμενεῖς συνέπειες, ποῦ μπορεῖ νὰ προκύψουν ἀπὸ τὴν ἐπιτάχυνση τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῶν Δυτικῶν Πολιτειῶν τῶν Η.Π.Α., ἐν τούτοις τὴν καταφατικὴ τῆς ἀπάντησῃ τὴ βασίζει στὸ γεγονός ὅτι ἡ ὀριακὴ ροπὴ πρὸς κατανάλωση εἶναι χαμηλὴ. ‘Απ’ αὐτὴ συμπεραίνει ὅτι οἱ εἰσαγωγὲς δὲν θὰ αὐξηθοῦν πολὺ. Πῶς συνδέει ὅμως τὴν ὀριακὴ ροπὴ πρὸς κατανάλωση μὲ τὴν ἐξέλιξη τῶν εἰσαγωγῶν; Θετικὸ συμπέρασμα ἐδῶ μόνο μὲ ποσοτικὴ (οἰκονομετρικὴ) ἀνάλυση μπορεῖ νὰ βγεῖ, τὴν ὁποία ὅμως δὲν ἐπιχειρεῖ ἡ συγγραφεύς.

Τὸ πλῆθος τῶν στατιστικῶν στοιχείων ποῦ πλαισιώνει τὸ βιβλίον δὲν ἀναπληρῶνει τὴν ἔλλειψη ποσοτικῆς ἀναλύσεως, ἡ ὁποία πραγματικὰ θὰ μᾶς ἀπεδείκνυε, μὲ τὴ γνώση ποῦ θὰ μᾶς ἔδινε γιὰ τὶς ἐλαστικότητες καὶ τὸν πολλαπλασιαστὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, ἂν ἡ ἐπιτάχυνση τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν Δυτικῶν Πολιτειῶν θὰ ἔφευρε τὴν ποθητὴ λύση στὸ πρόβλημα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α.

Γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ καταλήξῃ στὸ συμπέρασμα τῆς ἡ συγγραφεύς ἐπικαλεῖται ἐνδεικτικὰ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὀριακὴ ροπὴ πρὸς κατανάλωση καὶ στοιχεῖα ποῦ ἀναφέρονται στὴ διάρθρωση τοῦ ἐμπορίου τῶν Δυτικῶν Πολιτειῶν. Εἶναι βέβαια ὠστο ὅτι σὲ σχέση μὲ ἄλλες Πολιτείες, οἱ Δυτικὲς διαθέτουν μεγαλύτερο μέρος τῆς παραγωγῆς τῶν στὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριο. Πλὴν ὅμως τὸ ποσοστὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῶν ἐμπορίου, στὸ συνολικὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριο τῶν Η.Π.Α. εἶναι μικρὸ. ‘Εν τούτοις, ἡ συγγραφεύς βλέπει ἀκριβῶς ἐδῶ τὶς δυνατότητες σημαντικῆς αὐξήσεως. ‘Επειδὴ τὸ τωρινὸ ποσοστὸ εἶναι μικρὸ παρουσιάζει δυνατότητες γοργῆς ἀναπτύξεώς του. Βέβαια, ἡ συγγραφεύς δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς πει ποῖο μέρος τῆς αὐξήσεως αὐτῆς θὰ γίνῃ εἰς βάρος τῆς παραγωγῆς ἄλλων τμημάτων τῶν Η.Π.Α. καὶ ποῖο δὲν θὰ εἶναι.

‘Η συγγραφεύς ἐπίσης κάνει ἀνάλυση τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῶν Δυτικῶν Πολιτειῶν κατὰ χώρας προορισμοῦ. ‘Η διαπίστωση εἶναι ὅτι τὸ μεγαλύτερο μέρος κατευθύνεται στὴν Ἰαπωνίαν. ‘Εκτὸς ἀπὸ τὴν Ἰαπωνίαν, οἱ ἄλλες χώρες τῆς περιοχῆς αὐτῆς εἶναι ὑπανάπτυκτες. ‘Η συγγραφεύς προβλέπει αὔξηση τῆς ζήτησεως ἐμπορευμάτων ἀπὸ τὶς χώρες αὐτὲς καθὼς ἡ ἀνάπτυξή τῶν προχωρεῖ. Τὶ ἐμπορεύματα ὅμως εἶναι ἐκεῖνα ποῦ συντελοῦν στὴν ἀνάπτυξη τῶν Δυτικῶν Πολιτειῶν; Εἶναι βέβαια τὰ γεωργικὰ τῶν προϊόντα. ‘Αλλὰ εἶναι καὶ κάτι ἄλλο, τὸ ὁποῖο δείχνει καὶ τὴν ἀντινομία ποῦ περιρικλεῖ ἡ λύση αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς διεθνούς πολιτικῆς. Μεγάλον ποσοστὸ τῆς γοργῆς ἀναπτύξεως τῶν Δυτικῶν Πολιτειῶν—καὶ ἡ συγγραφεύς ἔχει πλήρη γνώση αὐτοῦ—ὀφείλεται στὴν ἀπὸ μακροῦ ἐγκατασταθεῖσα ἐκεῖ πολεμικὴ (ἢ ἀμυντικὴ) βιομηχανία (Καλιφόρνια, Οὐάσιγκτον, Ν. Μεξικό). ‘Η συγγραφεύς βλέπει ὅτι περισσότερη ἐνθάρρυνση τοῦ εἴδους αὐτοῦ τῆς βιομηχανίας θὰ δώσῃ σοβαρὴ βοήθεια στὴ λύση τοῦ προβλήματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α. Πιθανὸν ἡ κ. Νεγρεπόντη - Δεληβάνη νὰ μὴ θέλησε νὰ προχωρήσῃ στὶς συνέπειες τῆς λύσεως τῆς ἀπὸ ἀπόψεως διεθνούς πολιτικῆς, μιὰ καὶ ἡ μελέτη τῆς γράφηκε μὲ τὴ βοήθεια ἐπι-

χορηγήσεως του Ν.Α.Τ.Ο. 'Εκτός όμως από τις λεπτομέρειες αυτές ή λύση που προτείνει ή κ. Νεγρεπόντη - Δεληβάνη παρουσιάζει ένα σοβαρό μειονέκτημα, υπό την έννοια ότι δεν είναι ολοκληρωμένη. Το γεγονός ότι μιὰ καπιταλιστική οικονομία ή μιὰ περιφέρεια της οικονομίας αυτής, παρουσιάζει ένα ύψηλο ποσοστό ανάπτυξεως (υπό την έννοια του φυσικού ρυθμού ανάπτυξεως του R. Harrod), δεν σημαίνει στην πραγματικότητα ότι ο τρέχων ρυθμός της οικονομίας θα την προσεγγίσει (ή ακόμη και ο ρυθμός που έγγυεται την ομαλή μεγέθυνση της οικονομίας). "Αν μιὰ οποιαδήποτε καπιταλιστική οικονομία μπορούσε αυτόματα νά προσεγγίσει τον φυσικό της ρυθμό ανάπτυξεως, τότε ή λύση της συγγραφέως θα είχε μόνη της από καιρό μπει σέ εφαρμογή, και το ίσοζύγιο πληρωμών των Η.Π.Α. δεν θα παρουσίαζε επαναλαμβανόμενα έλλείμματα. Το πρόβλημα επομένως είναι νά δειχθί με ποιό τρόπο θα μπορεί ή οικονομία των Η.Π.Α. νά απογειωθί από τους χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξεως, που παρουσιάζει τελευταία. Το βιβλίο της κ. Νεγρεπόντη - Δεληβάνη δεν προτείνει όμως τις οργανωτικές μεταβολές που έπιβάλλονται στην οικονομία των Η.Π.Α. για νά μπόρσει ή λύση της νά γίνη έφικτή.

Γ. Γ.

«Τελωνειακά διευκολύνσεις επί εισαγωγών και έξαγωγών ειδών προοριζομένων δι' εκθέσεις, πανηγύρεις, συνέδρια και παρομοίας φύσεως έκδηλώσεις». Έκδοσις της 'Ελληνικής 'Εταιρείας Τελωνειακών Μελετών. 'Αθήναι, 1964.

Το τεύχος αυτό περιέχει: σημείωμα επί των εκδόσεων της 'Εταιρείας, ανάλυση της εξέλιξεως εις την 'Ελλάδα των διατάξεων περί ειδών και προσωρινής εισαγωγής των προς έπίδειξιν εις εκθέσεις, πανηγύρεις και άλλας παρομοίας έκδηλώσεις, τας έν ισχύϊ διατάξεις και μετάφρασιν του υπό του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας έκδοθέντος τεύχους, του περιέχοντος ανάλυσην και τό κείμενον της Διεθνούς Τελωνειακής Συμβάσεως επί των διευκολύνσεων κατά την εισαγωγήν έμπορευμάτων προοριζομένων προς έπίδειξιν ή χρησιμοποίησιν εις εκθέσεις, πανηγύρεις συνέδρια και παρομοίας φύσεως έκδηλώσεις, της υπογραφείσης εις Βρυξέλλας την 8.6.1961.

A. N.

«ΕΛΛΑΣ - Ε.Ο.Κ. - Τελωνειακή και Δασμολογική Νομοθεσία και Κανονισμοί». Έκδοσις της 'Ελληνικής 'Εταιρείας Τελωνειακών Μελετών. 'Αθήναι, 1964.

Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει εισαγωγικόν σημείωμα επί της Συμφωνίας συνδέσεως της 'Ελλάδος μετά της Κοινότητος, τας τελωνειακής και δασμολογικής φύσεως διατάξεις και τούς κανονισμούς, που έθεσπίσθησαν μέχρι τουδε προς ολοκλήρωσιν της τελωνειακής ένώσεως, τας ληφθείσας έντός της Ε.Ο.Κ. σχετικές αποφάσεις και συστάσεις και τας μέχρι τουδε έκδοθείσας οδηγίας του ύπουργείου Οικονομικών περί των πιστοποιητικών και του τρόπου κυκλοφορίας των έμπορευμάτων μεταξύ 'Ελλάδος και Ε.Ο.Κ.

A. N.

Ξ εν ν. Ζ ο λ ώ τ α : Νομισματική Ισορροπία και οικονομική ανάπτυξις. 'Αθήναι, 1964, σελ. 304.

Εις την σειράν των εκδόσεων του αρχείου Μελετών και 'Ομιλιών της Τραπέζης 'Ελλάδος εξέδόθη ή άνω ύπ' αριθμ. 16 μελέτη του Διοικητού της Τραπέζης 'Ελλάδος Καθηγητού κ. Ξεν. Ζολώτα.

«Μακροχρονίως εις τας υπό ανάπτυξιν χώρας δεν είναι δυνατόν νά εξασφαλισθί ικανοποιητικός ρυθμός οικονομικής προόδου άνευ διατηρήσεως σχετικής νομισμα-

τικής σταθερότητας και αντίστροφως». Αυτό είναι το βασικόν θεωρητικόν υπόβαθρον τῆς ὅλης ἐξαιρετικῆς ἐνδιαφέροντος νέας ὡς ἄνω μελέτης.

Αὐτὴ ἡ ὁποία προσεχῶς πρόκειται νὰ κυκλοφορήσῃ και εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, βασίζεται κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν κτηθεῖσαν ἐμπειρίαν ἀπὸ τὰς ἐξελίξεις τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐντὸς τῆς τελευταίας δεκαπενταετίας, τῆς ὁποίας και ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως ἕνα ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντα ἀπολογισμὸν και μάλιστα ἀπολογισμὸν ἀπὸ τῆς ἐξόχως νευραλγικῆς και «ἀπολιτικῆς» θέσεως τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας.

Τὸ βασικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον διερευνᾶται εἰς τὴν μελέτην και κυρίως εἰς τὸ εἰσαγωγικὸν και καθαυτὸ θεωρητικὸν μέρος τῆς, ἔγκειται εἰς τὸ ἐρώτημα κατὰ πόσον ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις και ἡ νομισματικὴ σταθερότης συμβιβάζονται ὡς ταυτοχρόνοι ἐπιδιώξεις ἢ ἀντιμάχονται ἀλλήλας. Ἡ βασικὴ ἐν προκειμένῳ διαπίστωσις τοῦ κ. Ζολώτα δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τὸ ὅτι, ἐνῶ βραχυχρονίως εἶναι δυνατὸς ὁ διαχωρισμὸς τῶν δύο ἐπιδιώξεων και ἡ ἄσκησις πολιτικῆς προσανατολιζομένης πρὸς τὴν μίαν εἰς βάρος τῆς ἄλλης, μακροχρονίως και εἰς τὰ πλαίσια ἐλευθέρου οἰκονομίας και δημοκρατικῆς κοινωνίας ἢ αὔξεις τοῦ εἰσοδήματος και ἡ γενικὴ νομισματικὴ ἰσορροπία ἀποτελοῦν ἐκάστη ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τῆς ἄλλης και ἀναπόσπαστα στοιχεῖα μιᾶς συνεχοῦς και ἰκανοποιητικῆς διαδικασίας ἀναπτύξεως.

Εἶναι προφανὲς τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἀπὸ καθαρῶς ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἢ ἐν λόγῳ μελέτη, αἱ ἀπόψεις και αἱ διαπιστώσεις. Καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερον κατὰ τὴν παροῦσαν περίοδον, ὅτε τίθενται ἐκ νέου ὑπὸ συζήτησιν τὰ βασικὰ προβλήματα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας και αἱ ἐπιδιώξεις, αἱ μέθοδοι και τὰ μέσα ἐπιταχύνσεως τῆς ἀναπτύξεώς τῆς. Δεδομένου, ἐν τούτοις, ὅτι τὸ βασικὸν πρόβλημα τῆς σχέσεως μεταξὺ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως και νομισματικῆς ἰσορροπίας ἀντιμετωπίζεται εἰς ὅλας τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, και ἐν ὄψει τῆς γενικεύσεως τῶν συμπερασμάτων ἐκ τῆς καθαυτὸ ἑλληνικῆς ἐμπειρίας, πιστεύεται ὅτι ἡ μελέτη τοῦ κ. Ζολώτα θὰ προκαλέσῃ γενικώτερον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διεθνῶν οἰκονομολογικῶν κύκλων.

Τέλος, τὸ ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἐνδιαφέρον τῆς νέας μελέτης ἔγκειται ἐπίσης και εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐπισκόπησιν τῶν ἐξελίξεων τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἀπὸ τοῦ 1950 και ἐντεῦθεν—ἤτοι οὐσιαστικῶς ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως ὁμαλῶν ἐσωτερικῶν συνθηκῶν μεταπολεμικῶς—διαγράφονται δι' αὐτῆς αἱ γενικαὶ κατευθύνσεις και ἐξετάζονται τὰ μέτρα και κίνητρα διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Παραλλήλως, ἡ μελέτη ἀποτελεῖ—και αὐτὸ εἶναι ἐπίσης οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς σημασίας και χρησιμότητός τῆς—και ἕνα ἀπολογισμὸν τῆς δραστηριότητος και τῆς συμβολῆς τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος—ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὁποίου ἀπὸ δεκαετίας εὐρίσκειται ὁ σημερινὸς Διοικητὴς και συγγραφεὺς τῆς μελέτης κ. Ζολώτας—εἰς τὴν νομισματικὴν σταθερότητα και οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας.

Γ. Μ.

Ν. Κωνσταντινίδης: Παραγωγικότης και Δημοσία οἰκονομία. Ἀθήναι, 1964, σ. 31.

Βάσιν τῆς ἐν λόγῳ ἐκδόσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος ἀποτελεῖ ὁμιλία του εἰς σεμινάριον τῆς ΕΛΚΕΠΑ διὰ τὰ ἀνώτερα στελεχῆ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Φορολογίας τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐν ἔτει 1963. Διὰ τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου διερευνᾶται—ὡς ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς ἐν προλόγῳ σημειώνει—ἢ ἐν γένει ἐπίδρασις τῶν συγχρόνου δημοκρατικῶν κράτους ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς μεγεθύνσεως και οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν βιομηχανικῶς προηγμένων και τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν.

Γ. Μ.

Νικολάου Μαρματάκη: «Ο ρόλος των φορέων της Οικονομικής ανάπτυξεως». Έκδοσις Διευθύνσεως Οικονομικών Μελετών της Τραπεζής Ελλάδος, Αθήναι, 1964, σελ. 87, τιμή δρχ. 80.

Εις την αξιόλογον αὐτὴν μελέτην τοῦ κ. Ν. Μαρματάκη ἐξετάζεται ὁ ρόλος τοῦ κράτους, τῶν διαφόρων ὀργανισμῶν, τῶν ἐπιχειρηματιῶν, ὡς καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ φορέων τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Εἰς τὸ α' κεφάλαιον γίνεται μίᾳ σύντομος ἐξέτασις τῶν βασικῶν φιλοσοφικῶν δογμάτων, ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ κράτους, εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀναπτύξεως καὶ γίνονται ὠρισμένοι παρατηρήσεις σχετιζόμεναι μὲ τὰ ὑφιστάμενα ἐμπόδια διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, μὲ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν καὶ μὲ τὸ πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Εἰς τὸ β' κεφάλαιον ἐξετάζεται ὁ ρόλος τῶν διαφόρων ὀργανισμῶν (τραπεζικῶν καὶ ἄλλων) ἐπιφορτισμένων μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Εἰς τὸ γ' κεφάλαιον ἐξετάζεται ὁ ρόλος τῶν ἰδιωτῶν κατὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ λειτουργήματος καὶ τὴν ἐξέλιξιν προσπαθειῶν αἱ ὁποῖα ὀδηγοῦν εἰς οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν. Εἰς τὸ δ' τέλος ἐξετάζονται τὰ δεδομένα τῆς Ἑλλάδος καὶ γίνεται μίᾳ σύντομος ἐπισκόπησις τοῦ ρόλου τοῦ κράτους κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, τοῦ ρόλου τῶν διαφόρων ὀργανισμῶν, τοῦ ρόλου τῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ γίνονται συγκριτικαὶ παρατηρήσεις διὰ τὸ θεσμολογικὸν καθεστῶς τὸ ἰσχύον εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ ἀντίστοιχα καθεστῶτα ἄλλων χωρῶν.

E.P.

Δ. Χαλικιά: Οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰσοζύγιον πληρωμῶν. Ἀθήναι, 1963.

Στὴ σειρὰ τῶν εἰδικῶν Ἐκδόσεων τῆς Διευθύνσεως Οἰκονομικῶν Μελετῶν κυκλοφόρησε μίᾳ μελέτη τοῦ Δημητρίου Ι. Χαλικιά, Οἰκονομικοῦ Ἐμπειρογνώμονος, Προϊσταμένου τοῦ Τμήματος Νομισματος, Πίστεως καὶ Δημοσίων Οἰκονομικῶν τῆς Διευθύνσεως Οἰκονομικῶν Μελετῶν, μὲ τὸν τίτλον Οἰκονομικὴ Ἀνάπτυξις τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰσοζύγιον Πληρωμῶν. Στὴ μελέτη αὐτὴ ὁ κ. Χαλικιάς ἀναλύει τὰ προβλήματα ποῦ συνδέονται μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ εἰδικότερα μὲ τὴν ἐξισορρόπησιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἐξετάζει τὶς συνέπειαι τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ διερευνᾷ ὀρισμένα προβλήματα ποῦ ἀναφέρονται στὴν κατανομὴ τῶν ἐπενδύσεων καὶ τὶς δυνατότητες ἐξασφαλίσεως τῶν ἀναγκαίων συναλλαγμῶν μέσων γιὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν εἰσαγωγῶν. Τελειώνοντας, ὁ κ. Χαλικιάς τονίζει τὴ σημασίαν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐξαγωγῶν, ἰδίως τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, γιὰ τὴ διατήρησιν τῆς ἰσορροπίας τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, καὶ δίνει τὶς κατευθύνσεις πρὸς τὶς ὁποῖες πρέπει νὰ στραφῇ ἡ χώρα μας γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν οἰκονομικὴ τῆς ἀνάπτυξιν.

K.

Erich Gutenberg: Unternehmensführung Verlag Dr. Th. Gabler, Wiesbaden, σ. 176.

Τὰ προβλήματα τῆς Διοικήσεως τῶν Ἐπιχειρήσεων κατακτοῦν ὁλοὴν μεγαλύτερον ἔδαφος καὶ εἰς τὴν γερμανικὴν ἐπιστήμην περὶ τῆς Οἰκονομικῆς τῶν Ἐπιχειρήσεων ὅπου κατὰ παράδοσιν αἱ κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὰς ἀμερικανικὰς ἀντιλήψεις τὰ θέματα ἐπιστημονικῆς μεθοδολογίας κατεῖχον ἀνεκὰς τὴν πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὰς ἀναζητήσεις τῶν ἐρευνητῶν.

Μία αὐθεντία τῆς συγχρόνου γερμανικῆς ἐπιστήμης τῆς Οἰκονομικῆς τῶν Ἐπιχειρήσεων, ὁ Καθηγητὴς Erick Gutenberg, εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ



τελουμένων δημοσιεύσεων. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικόν διτ μεταξὺ τῶν δημοσιεύσεων τούτων ἤρχισαν ἤδη ἀπὸ τινῶν ἐτῶν νὰ ἐμφανίζονται καὶ εἰδικὰ περιοδικά. Εἶναι πιθανόν διτ ἡ προτίμησις τῶν ἐρευνητῶν πρὸς τὰς καθυστερημένας οικονομικῶς χώρας τῆς Ἀσίας ὀφείλεται εἰς τὴν τεραστίαν αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ἡ Ἀσιατικὴ Ἠπειρος. Ἡ παροῦσα ἐργασία συγκεντρῶι τὰ πρακτικὰ τῶν συζητήσεων καὶ τὰ συμπέρασματα τοῦ συμποσίου, τὸ ὁποῖον ἐγινε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Διεθνoῦς Οἰκονομικῆς Ἐταιρείας διὰ τὰ προβλήματα τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν Ἀσίαν. Ὁ σκοπὸς τοῦ συμποσίου ὑπῆρξεν ἡ αὐτῶ αὐτῶ συνεργασία οικονομολόγων ἐνδιαφερομένων διὰ τὰ προβλήματα τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐργασθέντων εἰς διαφόρους χώρας τῆς νοτιοανατολικῆς Ἀσίας καὶ οικονομολόγων προερχομένων ἀπὸ ἄλλας περιοχάς, ἀλλὰ ἐνδιαφερομένων διὰ τὰ προβλήματα οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἐκ τῶν ἐξετασθέντων ζητημάτων ἐπτά ἀναφέρονται εἰς τοὺς παράγοντας τοὺς ἐπιδρῶντας ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ πέντε εἰς τὴν κρατικὴν πολιτικὴν τὴν ἐπιηρέαζουσαν τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν. Μεταξὺ τῶν πρώτων θεμάτων τὰ περισσότερον ἐνδιαφέροντα εἶναι τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰς ἐπιδράσεις τῆς ὑπάρξεως οικονομικῶν πόρων ἐπὶ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, καθὼς ἐπίσης τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς προσφορᾶς ἐπιχειρηματιῶν καὶ τεχνικῶν ἐπὶ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Μεταξὺ τῶν δευτέρων θεμάτων ἐξέχουσιν σημασίαν κατέχουν τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐκλογὴν τεχνικῶν μεθόδων καὶ εἰς τὴν τεχνικὴν βοήθειαν.

Σ Κ. Π.

Paul Einzig: A Dynamic theory of forward exchange. Ἐκδοσις Macmillan. Τιμὴ σελλίνια 60, 1962.

Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς διτ θὰ ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἀνακαλύψῃ εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον, ἔστω καὶ ἓνα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος νὰ ἐνδιαφέρεται πολὺ δι' ἓνα τόσο πολὺ τεχνικὸν θέμα, ἀλλ' ὁ συγγραφέας εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἀκριβῶς αὐτός. Τὸ θέμα εἶχε καὶ προπολεμικῶς ἐλκύσει τὴν προσοχὴν του, ἀλλὰ τὸ νέον αὐτὸ ἔργον του ἀποτελεῖ μίαν ἀναθεωρημένην ἔκδοσιν ὧσων ὑπεστήριζε τότε, συνοδευομένην ἀπὸ νέας σκέψεις, αἱ ὁποῖαι πηγάζουν ἀπὸ τὰς μεταπολεμικὰς ἐξελίξεις εἰς τὸν τομέα τοῦ συναλλαγματος.

Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι μίαν πολὺ εὐνόητη ἐπισκόπησις τοῦ θέματος, ἐκκινουσα ἀπὸ τὰς ἐπεμβάσεις εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ ρουβλίου κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας τῆς τσαρικῆς ἐποχῆς εἰς τὴν Ρωσίαν, μέχρι τῆς πολιτικῆς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος κατὰ τὰς μεταπολεμικὰς κρίσεις τῆς στερλίας. Ὁ συγγραφεὺς δὲν δεῖκνυει τὸ ἴδιον ἐνδιαφέρον δι' ἄλλας τὰς πλευράς τοῦ προβλήματος καὶ τὸ γεγονός αὐτὸ ἐνδεχομένως μειώνει τὸ ἄλλως ἄκρως ἐνδιαφέρον περιεχομένον του καὶ τὴν καταφανῆ ἀξίαν του.

Τὸ γενικὸν θέμα τοῦ συγγραφῆος εἶναι διτ αἱ ἐπὶ προθεσμίᾳ συναλλαγματικαὶ σχέσεις ἔχουν παῖζει δυναμικώτερον ρόλον μεταπολεμικῶς καὶ διτ ὁ ρόλος αὐτὸς θὰ αὐξάνεται, πιθανώτατα δὲ με ἐπιταχυνόμενον ρυθμόν. Ἐκτὸς ὧσων τοῦ διτ ἐνδέχεται νὰ συμβῆ ἀλλῆ προσωρινῶς εἰς τὰς διαταραχὰς τῆς διαρθρώσεως τῶν διεθνῶν πληρωμῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰς τὴν ἄσκησιν δυσμενοῦς πιέσεως ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς οικονομικῆς καταστάσεως διαφόρων χωρῶν, ἐπίσης δημιουργεῖ ὀρισμένους κινδύνους καὶ ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ προκαλέσῃ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχε προκαλέσει κατὰ τὸ παρελθόν.

Ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται μετὰ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα συνδέονται μετὰ τὰς ἐπισημοὺς ἐπεμβάσεις εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν ἔκτασιν τὴν ὁποίαν ἐνδεχομένως θὰ ἔποεπε νὰ λαμβάνουν ἐκάστοτε αὐταί. Ἀλλὰ τὸ θέμα αὐτὸ οὐσιαστικῶς ἐνδιαφέρει μόνον τοὺς εἰδικευμένους ἐπὶ τοῦ θέματος. Ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὰ πλεονεκτήματα καὶ

τά μειονεκτήματα της έκαστοτε εφαρμοζομένης πολιτικής και καταλήγει εις ένδιαφέ-  
ροντα συμπεράσματα. **A.Π.Κ.**

Agplan: Planungsrechnung und Geschaeftspolitik. 10 διαλέξεις από το 7ον Συνέ-  
δριον της 'Ομάδος 'Εργασίας «Λογισμός του Προγραμματισμού». \*Εκδ. Οίκος :  
Dr. Th. Gabler, Wiesbaden, σελ. 152.

'Ο τόμος αυτός της σειράς των μονογραφιών της Agplan περιλαμβάνει 10 έν-  
διαφερούσας διαλέξεις, αι όποιαί έγιναν εις τὰ πλαίσια του 7ου Συνεδρίου περί Προϋ-  
πολογιστικού Κόστους εις τὸ Μαννάϊμ. 'Η ποικιλία των θεμάτων θεωρητικού και  
πρακτικού περιεχομένου, εις τὰ όποια αναφέρονται, καταδεικνύει τὴν προσπάθειαν  
της Agplan νὰ συντονίσῃ τὰς ἀναζητήσεις της ἐπιστήμης με τὰς ἀνάγκας της πρακτι-  
κῆς ἀντιμετώπισεως τῶν προβλημάτων του ἐπιχειρησιακοῦ προγραμματισμοῦ. \*Ένδια-  
φέρουσα εἶναι ἡ συζήτησις, ἡ όποία ἐπακολουθεῖ μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων  
θεμάτων και τοῦτο, διότι ἡ συμμετοχή ὡς συνέδρων ἐξεχουσῶν προσωπικοτήτων της  
γερμανικῆς οικονομικῆς ζωῆς πλουτίζει τὴν θεωρητικὴν διερεύνησιν με τὴν ἐπιβεβαίω-  
σιν της ἔμπειρίας και ὑπογραμμίζει τὴν συνεργασίαν και τὰς ἀλληλεπιδράσεις μετὰ τὴν  
θεωρίας και πράξεως εις ἄλλας χώρας.

Σημειοῦμεν τὰς κάτωθι ένδιαφερούσας διαλέξεις :

'Ο προγραμματισμός ὡς καθήκον του ἐπιχειρηματίου, ὑπό του Γεν. Διευθυντοῦ  
της BBC, K. Lutz. 'Ο προγραμματισμός του Προσωπικοῦ. 'Επιμερισμός και πρόβλε-  
ψις τῶν γενικῶν ἐξόδων παραγωγῆς. 'Η ἐξέλιξις της θεωρίας περί ὀριακοῦ προϋπο-  
λογιστικοῦ κόστους. Δυνατότητες και ὄρια μαθηματικοστατιστικῶν μεθόδων ἀναλύσεως  
του κόστους, ὑπό του G. Evers της 'Εταιρίας A.E.G. Μέθοδοι διαφορικοῦ παραγῆ-  
ματισμοῦ ἀποτελεσμάτων και ἀνάλυσις ἀποκλίσεως, ὑπό K. Vellmann της 'Εταιρίας  
Henkel. Σταδιακός λογισμὸς μερικῶν κόστους και μερικῶν ἀποτελεσμάτων ὑπό  
A. Becker της 'Εταιρίας Giulini κλπ. **K.T.**

J. and A. M. Hackett: Economic Planning in France, Allen·Unwin, Lon-  
don, 1964.

Εἰς τοὺς διεθνεῖς ἐπιστημονικοὺς κύκλους ἤρχισε τελευταίως νὰ ἀναγνωρίζεται  
ἡ ὀργάνωσις του οικονομικοῦ προγραμματισμοῦ εις τὴν Γαλλίαν ὡς πρότυπον τοιαύ-  
της ὀργανώσεως εις χώραν ἐλευθέρου οικονομίας.

'Η ἀναγνώρισις αὐτῆ ὀφείλεται προφανῶς εις τὴν ἐπιτυχή σύνθεσιν του ὀργα-  
νωτικοῦ θεσμοῦ (ὑπηρεσίας) εις τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ και εις τὰς ἐπιτυχίας ἐφαρμογῆς  
του σχεδιασθέντος προγραμματισμοῦ. Τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη ἀπὸ ἀρμοδιώτατα  
πρόσωπα. Διαιρεῖται εις πέντε μέρη. Τὸ πρῶτον ἐξετάζει τὴν ὀργάνωσιν του θεσμοῦ  
και τῶν συναφῶν συλλογικῶν σωμάτων, τὸ δεύτερον τὸ ἔργον της καταρτίσεως του  
προγράμματος, τὸ τρίτον τὴν ἐφαρμογὴν και πραγματοποίησιν του προγράμματος,  
τὸ τέταρτον τὴν ἐργασίαν και παρασκευὴν του 5ου προγράμματος, τὸ πέμπτον τὰ  
γενικά συμπεράσματα. Εἰς τρία παραρτήματα περιλαμβάνονται αἱ ὑπὸ της Κυβερνή-  
σεως δοθεῖσαι κατευθύνσεις, ὁ λόγος του γενικοῦ ἐπιτρόπου του προγράμματος εις  
τὸ Κοινοβούλιον, ὁ κατάλογος τῶν ἐπιτροπῶν προγραμματισμοῦ και τῶν μελῶν των.  
'Η ὀργάνωσις της ὑπηρεσίας οικονομικοῦ προγραμματισμοῦ εις τὴν Γαλλίαν ὕψηρε  
τὸ ὑπόδειγμα διὰ τὴν ὀργάνωσιν της 'Ελληνικῆς 'Επιτροπῆς Μελέτης Οικονομικοῦ  
Προγραμματισμοῦ, ἥτις ἐλειτοῦργησε κατὰ τὰ ἔτη 1956-7 και ἡ όποία, καιτο ἐπετέ-  
λεσε σημαντικῶν ἔργων, διελύθη. "Αν ἡ ὑπηρεσία αὐτῆ εἶχε συνεχίσει τὴν ζωὴν, και  
τὴν δράσιν της, ἡ χώρα θὰ εἶχε ἤδη ἔτοιμον τὸ ὄργανον του προγραμματισμοῦ και  
δέν θὰ ἠσχολῆτο νὰ τὸ ὀργανώσῃ εις τὴν σημερινὴν περίοδον. Πάντως τὸ παρὸν  
βιβλίον δύναται νὰ βοηθήσῃ σημαντικῶς τὰς σχετικὰς προσπάθειας.

**Σ.Κ.Π.**

Colin Clark: *British Trade in the Common Market*, έκδοσις Stevens, τιμή σελλίνα 18, 1962.

Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν βιβλίων τὰ ὁποῖα ἐκδίδονται εἰς τὴν Μ. Βρεταννίαν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ κ. Κλᾶρκ εἶναι ἀσφαλῶς ἓνα ἀπὸ τὰ καλῶτερα. Ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὴν Συνθήκην τῆς Ρώμης καὶ τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας τῆς. Ὁ κ. Κλᾶρκ εἶναι ὑπὲρ τῆς συμμετοχῆς τῆς Μ. Βρεταννίας εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν ἀλλὰ κυρίως διὰ λόγους πολιτικούς. Δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ Κοινοπολιτεία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτελέσῃ λύσιν ἀναπληροῦσαν ἐκείνην τὴν ὁποίαν προσφέρει ἡ Εὐρώπη ἀλλὰ δὲν φαίνεται δυσανασχετῶν διὰ τὰς διὰ τὴν Μ. Βρεταννίαν ἐμπορικὰς συνεπειὰς ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς συμμετοχῆς τῆς εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν.

Ἡ ἐξέτασις τῆς οἰκονομικῆς πορείας τῶν Ἑξ ὀδηγεῖ τὸν συγγραφέα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ταχεῖα ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς παραγωγῆς δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς παράγοντας εὐρισκομένους ἐκτὸς τῆς διαδικασίας τῆς ἐνοποιήσεως. Ἄλλ' ὀργανώσῃς διερωτᾶται μήπως κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν παραγόντων εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται ἡ ἀνάπτυξις ὑπετιμήθη ἢ ἐπίδρασις τῶν ψυχολογικῶν παραγόντων.

Ὁ συγγραφεὺς τονίζει ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῆς Μ. Βρεταννίας εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν δὲν θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀντιμετωπίσεως ὀρισμένων μειονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται βαθέως ριζωμένα εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν, καὶ διαπιστώνει ὅτι πολλοὶ Βρεταννοὶ βιομήχανοι εἶναι σταθερῶς κεκρυμμένοι ὑπὲρ τῆς συμμετοχῆς τῆς χώρας εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν. Ὁ κυριώτερος φόβος τοῦ κ. Κλᾶρκ εἶναι ὅτι «εἰς χεῖρας δογματιστῶν νομικῶν καὶ διαφόρων ἀξίωματούχων ζητούντων νὰ εὔρουν κάτι νὰ κάμουν», μήπως δημιουργηθοῦν περιπλοκαί, ἀλλ' ὅμως θεωρεῖ ἀπίθανον παρομοίαν ἐξελίξιν.

Α.Π.Κ.

W. Kolarz: *Communism and Colonialism*, Macmillan, London, 1964.

Μέχρι σήμερον ἡ ἀποικιοκρατία ἐθεωρεῖτο, κατόπιν τῆς ἐντόνου προπαγάνδας τῶν Σοβιετικῶν κρατῶν, ὡς συνδεδεμένη μὲ τὴν πολιτικὴν ἐπεκτάσεως τῶν κεφαλαιοκρατικῶν χωρῶν καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀποικιακῶν καὶ ἡμιοικιακῶν λαῶν. Ἀλλὰ ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος ἐνεφάνισε γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐβοήθησαν τοὺς ἐρευνητὰς νὰ φωτίσουν τὴν ἄγνωστον πλευρὰν τῆς σχέσεως τῶν κομμουνιστικῶν κρατῶν πρὸς τὸν ἰμπεριαλισμὸν καὶ νὰ ἀποδείξουν ὅτι ἡ ἀντίληψις τοῦ Λένιν καθ' ἣν ὁ ἰμπεριαλισμὸς συνδέεται πρὸς τὸ τελευταῖον στάδιον ἐξελίξεως τῆς κεφαλαιοκρατίας εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὰ γεγονότα. Τὰ γεγονότα ταῦτα ὑπῆρξαν ἡ πρόσκτησις μεγάλου μέρους τῶν Πολωνικῶν ἐδαφῶν ὑπὸ τῆς Ρωσίας, ἡ κατάργησις τῆς αὐτονομίας τῶν Βαλτικῶν χωρῶν καὶ ἐνσωμάτωσις αὐτῶν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν, ἡ κατάληψις τμήματος τῆς Βορείου Ρουμανίας ὑπὸ τῆς Ρωσίας, ἡ παραχώρησις τμήματος τῆς Νοτίου Ρουμανίας (Δοβρουτσᾶ) εἰς τὴν Βουλγαρίαν ὑπὸ τῆς Ρωσίας, πρὸς ἀμοιβὴν τῆς διὰ τὰς προσφερθείσας ὑπηρεσίας τῆς εἰς τὸν Χίτλερ ἐναντίον τῆς κοινῆς συμμαχικῆς ὑποθέσεως! Εἰς τὸ παρὸν ἔργον ὁ συγγραφεὺς συμβάλλει εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς πολιτικῆς τῆς Σοβιετικῆς ἡγεσίας ἐναντι τῶν γειτονικῶν λαῶν, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Σοβιετικὸν σύστημα ὑποτίθεται ὅτι ὑπάρχει καὶ χάριν τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν μικρῶν ἔθνων, τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀκεραιότητός των καὶ τῆς ἰσότητος αὐτῶν ἐνώπιον ὄλων τῶν λαῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ἡ ἀξία τῆς ἐρεύνης τοῦ συγγραφέως διὰ τὴν κατανόησιν τῶν συγχρόνων διεθνῶν προβλημάτων καὶ τῆς συγχρόνου διεθνούς πολιτικῆς.

Σ.Κ.Π.

I. M. Crombie: *An examination of Plato's doctrines*, I-II, Routledge and Kegan Paul, London, 1962.

Διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν δύο τούτων τόμων ὁ ἐπιστήμων ἀναγνώστης, ὁ μὴ εἰδι-

κός εις τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ ὁ ἔχων ζωηρὸν ἐνδιαφέρον δι' αὐτήν, θὰ εὕρῃ ἕν σύγγραμμα εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι συγκεντρωμένοι κατὰ τρόπον ὄχι τεχνικόν, ἀλλὰ σαφῆ, εὐληπτόν καὶ συναρπαστικόν, οἱ ἰδέαι τοῦ Πλάτωνος ἐπὶ τῶν βασικῶν φιλοσοφικῶν ζητημάτων. Τὸ γεγονός ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐπέλεξε τὸν Πλάτωνα ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐργασίας του, ἀσφαλῶς δὲν εἶναι τυχαῖον, ἀλλ' ὀφείλεται εἰς τὴν εἰδικὴν ἐπιλογὴν ἡν ἔκαμε, βασιθεῖς ἀναμφιβόλως εἰς τὴν ἰδιότητα τοῦ διανοητοῦ τούτου τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ὡς αἰωνίας καὶ ἀστειρευτοῦ πηγῆς φιλοσοφικῶν ἐμπνεύσεων, στοχασμῶν καὶ ἀναζητήσεων. Ὁ Πλάτων εἶναι μέγας ἀρχηγέτης ὄχι μόνον τῆς σκέψεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πράξεως, φωτισμένος ὁδηγὸς ὄχι μόνον τοῦ διανοεῖσθαι διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ τοῦ διανοεῖσθαι διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς καλύτερας δυνατῆς ἀνθρωπίνης συμπεριφορᾶς. Ἴδου πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἐπιλογὴ τοῦ Πλάτωνος μεταξὺ τῶν ἄλλων μεγάλων φιλοσόφων. Εἰς τὸν πρῶτον τόμον, ἔχοντα γενικώτερον περιεχόμενον, ἐξετάζεται ἡ σκέψις τοῦ Πλάτωνος ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς κοινωνίας. Μετὰ σύντομον εἰσαγωγὴν ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἔργων τοῦ Πλάτωνος, ἐρευνᾶται ἡ ἐξέλιξις καὶ ἀνάπτυξις τῆς πλατωνικῆς σκέψεως, ἡ δημοκρατία, ἡ πολιτικὴ, ἡ καλλιτεχνία, ἡ ἰδεολογία, ἡ ρητορικὴ, ἡ ἐκπαίδευσις, κατόπιν ἡ ἠθικὴ, ἡ φιλοσοφία τοῦ πνεύματος, ἡ θρησκεία. Εἰς τὸν δεῦτερον τόμον, ἔχοντα μᾶλλον εἰδικώτερον περιεχόμενον, ἐκτίθεται ἡ σκέψις τοῦ Πλάτωνος ἐπὶ τῆς γνώσεως, καὶ τοῦ εἶναι δηλαδὴ τῆς πραγματικότητος. Οὕτως, ἐρευνᾶται ἡ μέχρι σήμερον παραμελημένη πλατωνικὴ θεωρία τῆς γνώσεως, ἡ κοσμολογία καὶ φυσιοθεωρία, ἡ θεωρία τῶν ἰδεῶν ἢ μορφῶν, δηλαδὴ ἡ πλατωνικὴ ὄντολογία, ἡ λογικὴ καὶ ἡ γλωσσολογία, καὶ τέλος ἡ μέθοδος τῆς φιλοσοφίας κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἣτις εἶχεν ἐπίσης παραμεληθῆ. Ἐάν τις εἴπῃ ὅτι τὸ ἔργον ἀποτελεῖ πνευματικὸν παράδεισον δὲν θὰ ἀφίσταται πολὺ τῆς πραγματικότητος.

Σ Κ Π.

G. R. C rone: Maps and their makers, Hatchinson, London, 1962.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς κεφαλαιοκρατίας καὶ γενικώτερον τῆς νεωτέρας οἰκονομίας δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ ὄχι μόνον ἄνευ τῶν καθαρῶς τεχνικῶν ἐπινοήσεων καὶ ἐφευρέσεων, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς προόδου τῆς γεωγραφίας καὶ ἰδίως τῆς κατάρτισεως χαρτῶν. Πράγματι, ἡ χαρτογράφισις μεγάλων τμημάτων τῆς ὑδρογείου κατέστησε δυνατὴν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν συγκοινωνιῶν καὶ τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τὸ βιβλίον τοῦ συγγραφέως, ποῦ ἀποτελεῖ μίαν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς χαρτογραφίας, εἶναι λίαν χρήσιμον καὶ διαφωτιστικόν ὄχι μόνον διὰ τοὺς γεωγράφους καὶ τοὺς ἱστορικοὺς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς οἰκονομολόγους. Εἰδικώτερον, τὸ βιβλίον ἐξετάζει τὴν κλασσικὴν καὶ μεσαιωνικὴν χαρτογραφίαν, τὴν ἐξέλιξιν τῶν ναυτικῶν χαρτῶν, τὴν χαρτογραφίαν τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῶν μετέπειτα μεγάλων ἀνακαλύψεων, τὴν χαρτογραφίαν τοῦ Μερκάτορ καὶ Ὁρτέλιους, τὴν γαλλικὴν καὶ βρετανικὴν χαρτογραφίαν καὶ τέλος τοὺς νεωτέρους γεωγραφικοὺς ἄτλαντας. Αἱ βιβλιογραφικαὶ καὶ χαρτογραφικαὶ ἐνδείξεις τοῦ βιβλίου ἐπαυξάνουν ἔτι πλέον τὴν χρησιμότητά του.

Σ.Κ.Π.

C. S. L e w i s: The discarded image, Cambridge University Press, 1964.

Ἡ προσπάθεια τοῦ συγγραφέως κατατείνει εἰς τὴν σύλληψιν καὶ κατανόησιν τοῦ κόσμου τοῦ μεσαίωνα καὶ τῆς ἀναγεννήσεως, θεωρουμένων ὡς ὀργανικῶν συνόλων, διὰ μέσου τῆς πνευματικῆς αὐτῶν δραστηριότητος, ἦτοι διὰ τῶν ἔργων τῶν διασῆμων καὶ ἀντιπροσωπευτικῶν διανοητῶν ἀμφοτέρων τῶν σπουδαίων περιόδων τούτων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Τὸ μικρὸν σύγγραμμα τοῦ σημερινοῦ συγγραφέως ἐμφανίζεται λοιπὸν ὡς εἰς μεγάλως χάρτης καὶ ἄτλας τοῦ πνεύματος τῶν δύο σημειωθει-

σών περιόδων τής Ιστορίας. Ούτως ὁ ἀναγνώστης, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει τὸν χρόνον καὶ τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἀφιερῶσιν μέγα μέρος τῆς δραστηριότητός του πρὸς κατανόησιν τοῦ πνεύματος τοῦ μεσαιῶνος καὶ τῆς ἀναγεννήσεως, δύναται νὰ εὕρῃ εἰς τὸ παρὸν ἔργον τὴν οὐσίαν αὐτῶν ἐνωσικωμένων εἰς βασικὰς κατευθύνσεις. Τὸ βιβλίον περιλαμβάνει τὰ ἀκόλουθα κεφάλαια : α) Ἡ κατάσταση τοῦ μεσαιῶνος, β) ἐπιφυλάξεις, γ) ἡ κλασσικὴ περίοδος, δ) ἡ δημιουργικὴ περίοδος, ε) οἱ οὐρανοί, στ) ἡ γῆ καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς. Ἡ ἀξία τοῦ βιβλίου διὰ τὴν γενικὴν ἱστοριογνωσίαν καὶ τὴν γενικὴν γνώσιν, εἰδικώτερον τῶν πολιτισμῶν τοῦ μεσαιῶνος καὶ τῆς ἀναγεννήσεως, ἔγκειται ὅχι τόσο εἰς τὸ ὄλικόν ὅπερ παρουσιάζει καὶ προσφέρει, ὅσον εἰς τὸν ἰδιαίτερον τρόπον καὶ τὴν μέθοδον διὰ τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς χειρίζεται τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐξετάζει. Τὸ βιβλίον εἶναι μία ρωμαλέα συμβολὴ εἰς τὴν πνευματικὴν ἱστορίαν τοῦ Μεσαιῶνος καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως.

Σ.Κ.Π.

Angus Maddison: Economic Growth in the West, Allen - Unwin, London, 1964.

Ἡ ἔρευνα τῶν συνθηκῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας, καὶ μάλιστα ἐπὶ συλλογικῆς βάσεως, ἔχει ἐμφανίσει μεγάλας προόδους ἀπὸ τοῦ ἔτους 1948 κατὰ τὸ ὁποῖον Ἰδρῦθῆ ὁ Ὄργανισμὸς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας, ὅστις, ὡς γνωστόν, κατὰ τὸ 1961 μετωνομάσθη εἰς Ὄργανισμὸν Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως. Ἡ μετονομασία τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου συνδέεται τὸ μὲν μὲ τὴν συμμετοχὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδᾶ, ὡς κυρίων μελῶν, τὸ δὲ μὲ τὸ προέχον βᾶρος τὸ ὁποῖον ἐδόθη εἰς τὸν νέον ὀργανισμὸν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν καθυστερημένων οἰκονομιῶν τῆς Ὑψηλίου. Ἡ παρούσα ἐργασία τοῦ συγγραφέως ἐξετάζει κατὰ τρόπον συγκριτικόν τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν χωρῶν τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου καὶ διὰ τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῶν χωρῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐργασία τοῦ συγγραφέως εἶναι προσωπικὴ καὶ παρουσιάζεται ὑπὸ τὴν εὐθύνην του δὲν δύναται ἐν τούτοις νὰ ἀρνηθῆ τις τὴν οὐσιαστικὴν συνάφειαν αὐτῆς πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν δύο μνησθέντων ὀργανισμῶν ἐπὶ 15 ἡδὴ ἔτη διεξαγομένας ἐρεῦνας. Μάλιστα θὰ ἔδει ἴσως νὰ προστεθῆ ὅτι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔγκειται ἕν μέρος τῆς ἀξίας τῆς παρούσης συγγραφῆς. Ὁ συγγραφεὺς παραλληλίζει τὴν ἐξέλιξιν τῶν οἰκονομιῶν τῆς Ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, αἵτινες ἀνεπτύχθησαν μὲ ταχύτερον ρυθμὸν, καὶ τῶν οἰκονομιῶν τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας, τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδᾶ, αἵτινες ἀνεπτύχθησαν μὲ ρυθμὸν βραδύτερον, προσπαθεῖ νὰ καταλογίσῃ τὸ μέρος τῶν αἰτίων τῆς ἀναπτύξεως ταύτης τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἀσκηθεῖσαν οἰκονομικὴν πολιτικὴν, καὶ τὸ μέρος τῶν αἰτίων τὸ ὀφειλόμενον εἰς τυχαίως παρειαφύρσαντας παράγοντας. Ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει διαδοχικῶς τὰς ἐνδείξεις τῆς σημειωθεῖσης οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὰ αἴτια αὐτῆς, τὴν σχέσιν τῆς πρὸς τὸν ὄγκον καὶ τὴν ποιότητα τῶν ἐπενδύσεων, τὴν ἐπίδρασιν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν ἀνάπτυξιν καὶ τέλος τὸ διεθνὲς οἰκονομικὸν περιβάλλον αὐτῆς

Σ.Κ.Π.

R. Marris: The economic theory of managerial capitalism, Macmillan, London 1964.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισε νὰ ἀποδίδεται ἀπὸ τοὺς ἐρευνητὰς μεγάλη προσοχὴ εἰς τὰς μεταμορφώσεις, ἄτινας ἢ ὅλη οἰκονομικὴ ἐξέλιξις ἐπεφύλαξεν εἰς τὸ λειτουργημα τοῦ ἐπιχειρηματίου ἢ τοῦ διευθύνοντος τὴν τύχην τῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ τελευταῖος οὗτος εἰς τὴν ἐποχὴν μας εἶναι ὄχι πλέον ὁ ἐπιχειρηματίας - κεφαλαιοῦχος, οὔτε ἔστω ὁ ἐπιχειρηματίας-μέτοχος ἀλλὰ ὁ τεχνοοικονομικός, διευθυντής, δηλαδή ὁ ὑπάλληλος-μάντζερ. Αὐτὸν τὸν τύπον ἀπεθανάτισεν ὁ Τζέιμς Μπέρ-

ναμ εις τὸ βιβλίον του «Ἡ ἐπανάστασις τῶν μάντζερς» καὶ αὐτὸν τὸν τύπον ἐρευ-  
 νᾶ τώρα ἐκτενέστερον καὶ εἰδικώτερον ὁ συγγραφεὺς. Συγκεκριμένως ὁ συγγραφεὺς  
 προσπαθεῖ νὰ ἐνωματώσῃ ὀργανικῶς εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἐπιχειρήσεως τὸ γεγονός,  
 ποῦ ἦτο γνωστὸν ἀπὸ προηγουμένας ἐρεῦνας, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ σημερινὸς διευθυ-  
 ντῆς τῶν ἐπιχειρήσεων διαφέρει βασικῶς ἀπὸ τὸν τυπικὸν κεφαλαιοῦχον τοῦ παλαιοῦ  
 τύπου. Ὁ σημερινὸς συγγραφεὺς ἐρευνᾷ κατὰ πρώτον τὸν βαθμὸν τῆς αὐτονομίας  
 τοῦ διευθύνοντος καὶ τὴν πραγματικὴν οἰκονομικὴν ἰσοζύγιον δυνάμεως μεταξὺ τοῦ  
 διευθύνοντος καὶ τῶν κεφαλαίουχων ἢ μετόχων. Κατόπιν ἐξετάζει ἐκτεταμέ-  
 νως τὰ κίνητρα τῆς δράσεως τοῦ διευθύνοντος, τὰ ὅποια ἀνεύρισκε τόσον εἰς τὴν  
 ἐπιθυμίαν πρὸς ὀργανωτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅσον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν πρὸς  
 ἐπίτευξιν ἀσφαλείας αὐτῆς καὶ λογικῆς μεταχειρίσεως τῶν μετόχων. Τὸ ἐκ τῶν ἐρευ-  
 νῶν τούτων προκύπτουν θεωρητικὸν πρότυπον περιλαμβάνει μίαν νέαν θεωρίαν αὐξή-  
 σεως τῆς ζητήσεως τῶν προϊόντων τῆς ἐπιχειρήσεως, μίαν οὐσιώδη ἀνάπτυξιν τῆς θεω-  
 ρίας τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ἀνωνύμων ἑταιριῶν, καὶ μίαν διατύπωσιν ὀρισμένων  
 συναφῶν συμβολῶν εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ὀργανώσεως. Τὸ ἔργον κατέχει μίαν ζηλευ-  
 τὴν θέσιν εἰς τὰς ἐρεῦνας περὶ τῶν μεταμορφώσεων τῆς οἰκονομίας τῆς ἐποχῆς μας.  
 Σ.Κ.Π.

F. Otte: Untergang oder Metamorphose der sozialen Marktwirtschaft. Στουτ-  
 γάρδη, 1963.

Εἰς τὸ ἐν λόγω ἔργον ἀναλύονται αἱ πραγματοποιούμεναι μεταβολαὶ εἰς τὴν  
 οἰκονομίαν τῆς ἐλευθέρως ἀγορᾶς κατ' ἀκολουθίαν τῶν γεωγραφικῶν διαρθρώσεων,  
 τῶν νομοθετικῶν παρεμβάσεων καὶ τῶν χρηματοδοτικῶν συνθηκῶν. Ἐφιστάται ἰδιαι-  
 τέρως ἡ προσοχὴ τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῶν δυνατοτήτων ὁμαλῆς ἐξελιξέως τῶν ὕψιστα-  
 μένων, ἐν προκειμένῳ, θεσμῶν καὶ τῶν σχετικῶν δυσχερειῶν, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ  
 ὀδηγήσουν εἰς ἐπαναστατικὰς μεταβολὰς.

Γ.Μ.

P. N. Rosenstein-Rodan (ed.), Capital formation and economic develop-  
 ment studies in India, Allen Unwin, London, 1964.

Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν Ἰνδιῶν ἐνεφάνισεν ἀρχῆθεν ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέ-  
 ρον. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ὀφείλεται πιθανῶς εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ χώρα αὕτη παρέ-  
 μεινεν ὑπὸ Βρεταννικὴν κυριαρχίαν ἐπὶ δύο περίπου αἰώνας, ὡς καὶ εἰς τὸ συναφές  
 πρὸς τὸ γεγονός τοῦτο ἄλλο γεγονός τῆς ἐπιδράσεως τῆς Βρεταννικῆς οἰκονομολο-  
 γικῆς σκέψεως ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν Ἰνδιῶν. Ὁ παρῶν μικρὸς τόμος  
 εἶναι ὁ δεύτερος μῆς σειρᾶς, ἡ ὅποια ἤρχισε νὰ ἐκδίδεται ἐσχάτως καὶ τῆς ὁποίας ὁ  
 πρώτος τόμος φέρει τὸν τίτλον «Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν Ἰνδιῶν». Ὁ παρῶν τό-  
 μος εἶναι ἔργον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἰνδιῶν ὀμίλου τοῦ Κέντρου Διεθνῶν Μελετῶν τοῦ Τε-  
 χνολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Μασσαχουσέτης. Ὁ τόμος οὗτος ἐξεδόθη ὑπὸ τὴν διευ-  
 θυνσίαν τοῦ γνωστοτάτου ἐρευνητοῦ τῶν προβλημάτων τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως κα-  
 θηγητοῦ Ροζενστάιν-Ροντάν, διὰ τὴν σύνταξιν δὲ αὐτοῦ ἐργάσθησαν καὶ ἄλλοι εὐ-  
 ρωπαῖοι οἰκονομολόγοι, ἰδίως ὅμως Ἰνδοί, ἀκολουθοῦντες τὴν Βρεταννικὴν ἐπιστημο-  
 νικὴν παράδοσιν τῆς Οἰκονομικῆς. Τὸ ὅλον ἔργον σύγκειται ἐκ τῶν κάτωθι δέκα κε-  
 φαλαίων, ἅτινα ἀπαριθμοῦμεν διότι μερικὰ ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς  
 πρότυπα διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ ἑλληνικοῦ προγράμματος οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως: 1)  
 Τὸ μαθηματικὸν πλαίσιον τοῦ τρίτου πενταετοῦς σχεδίου, 2) διαζευκτικὰ ἀριθμητικὰ  
 πρότυπα τοῦ τρίτου πενταετοῦς σχεδίου, 3) σκιαγραφία μεθόδου ἐκτιμῆσεως τοῦ προ-  
 γράμματος, 4) χρησιμοποίησις «μαθηματικῶν τιμῶν» εἰς τὴν ἐκτίμησιν προγράμματος,  
 5) στοιχεῖα ἐκλογῆς εἰς διαχρονικὸν προγραμματισμόν, 6) σχηματισμὸς κεφαλαίου,  
 θεωρητικὴ καὶ ἐμπειρικὴ ἀνάλυσις, 7) προσέγγισις πρὸς πολυτομεακὸν διαχρονικὸν

πρότυπον προγραμματισμού, 8) άπλοϋν πρότυπον άριστοποιϋντος προγραμματισμοϋ, 9) άξιολόγησις διαζευκτικϋν προτύπων προγραμματισμοϋ, 10) ύπαρξις προγράμματος άριστων άποταμιεύσεων.

Σ.Κ.Π.

W. W. R o s t o w (ed.), *The economics of take-off into sustained growth*, Macmillan, London, 1963, pp. XXVI+482, σελλίνια.

Ό σπουδαιότατος οδος τόμος, ό έκδοθεις ύπό του καθηγητοϋ Ρόστοβ, άποτελεί συμπόσιον τής Διεθνούς Οικονομικής Έταιρείας με θέμα τήν άρχικήν έξόρμησιν τών διαφόρων χωρών προς τήν αϋτοπροωθούμενην οικονομικήν ανάπτυξιν. Θεωρητική άφετηρία τών συζητήσεων ύπήρξαν αι γνωσταί άπόψει του Ρόστοβ, όστις έπανήλθεν εις τó παλαιόν σχήμα περί βαθμίδων ή σταδίων ανάπτυξεως, προσθέσας όμως ίδιαν άντίληψιν περί τών προϋποθέσεων, τών εξασφαλιζουσών τήν δια αϋτονομίων οικονομικών δυνάμεων συνέχισιν τής ανάπτυξεως, εϋθϋς μετά τήν ύπερνίκησιν του άρχικοϋ σταδίου προπαρασκευής. Εις τόν τόμον τοϋτον ή εισαγωγή και ό έπίλογος έγράφη άπό τόν Ρόστοβ, τó πόρισμα τής συζητήσεως άπό τόν Χάγκ, τά δε ένδιάμεσα κεφάλαια κατά χώρας ή θέματα άπό διαφόρους άλλους οικονομολόγους. Οϋτω τó κεφάλαιον «Καθο. δηγητικοί τομείς και έξόρμησις» έγράφη άπό τόν Ρόστοβ, τó περί «Σημειώσεων έπί τής έξορμήσεως», άπό τόν Κούζνετς, τó περί «Έκβιομηχανίσεως τών Ήνωμένων Πολιτειών» άπό τόν Νόρθ, τó περί «Έφορμήσεως εις τήν Μεγάλην Βρεταννίαν» άπό τούς Χάμπακουκ και Φύλλις Μήην, τó περί «Έκβιομηχανίσεως τής Γερμανίας» άπό τόν Φίσερ, τó περί τής Γαλλίας άπό τόν Μαρτζέβσκι, τó περί Ήαπωνίας άπό τόν Τσούρου, τó περί Ρωσίας άπό τόν Γκέρσενκρον. Τά ύπόλοιπα κεφάλαια έξετάζουσι όχι χώρας, αλλά θέματα συναφή προς τήν ρηθείσαν έξόρμησιν, όπως τά περί πληθυσμοϋ, τεχνικής προόδου, άγροτικής διασθρώσεως, σχηματισμοϋ του κεφαλαίου, συμβολής του ξένου κεφαλαίου εις τήν έξόρμησιν. Οί Έλληνες οι άσχολούμενοι με τά προβλήματα τής οικονομικής ανάπτυξεως τής χώρας μας θά εύρουσι εις τó βιβλίον πολϋτιμον οδηγόν.

Σ.Κ.Π.

J. S a n d e e (Ed.), *Europe's Future Consumption*. Amsterdam, North-Holland Publishing Co, 1964, σελ. 363.

Τό άνά χείρας έργον άποτελεί τόν δεϋτερον τόμον εις τήν σειράν, ή όποία ήρχισε νά έκδίδεται τó 1963 με πρώτον τόμον «Τó μέλλον τής Εϋρώπης εις άριθμούς» (έκδότης R. C. Geary). Και τά δύο βιβλία έγράφησαν ύπό τήν αιγίδα του οργανισμοϋ Asepeit, ό όποίος άσχολεΐται με μεσοχρονίους και μακροχρονίους προβολάς οικονομικών μεγεθών εις τās εϋρωπαϊκάς χώρας.

Οϋτως, ένϋ ό πρώτος τόμος περιείχε προβλέψει τής παραγωγής δια τά έτη 1970 και 1975, ό δεϋτερος τόμος άσχολεΐται μάλλον με προβλέψεις τής ιδιωτικής καταναλώσεως δια τó έτος 1970.

Έκ τών 13 κεφαλαίων του βιβλίου, γραφέντων ύπό Ισαρίθμων ειδικών, τά έπτά αναλύουσι λεπτομερώς τήν συνολικήν κατανάλωσιν εις διαφόρους χώρας και τά ύπόλοιπα έξ περιλαμβάνουσι προβολάς, ώρισμένων μόνον στοιχείων τής καταναλώσεως.

Ή κυριώτερα συμβολή του βιβλίου έγκειται εις τήν παράθεσιν τής μεθοδολογίας τών προβολών, ώς αϋτη έχει διαμορφωθή εις τās ύπό έξέτασιν χώρας.

Έκ τών περιεχομένων σημειούμεν :

α) Τó άρθρον του C. Fourgeaud, δια τās προβολάς τής καταναλώσεως έν Γαλλία, έν τῷ πλαίσίῳ του IVου Προγράμματος Έκσυγχρονισμοϋ και Άναπτύξεως (1962 - 1965).

- β) Τὸ ἄρθρον τῶν Ν. Novacco καὶ F. Pilloton, σχετικὸν πρὸς τὰς διαρθρω-  
τικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν κατανάλωσιν τῆς Ἰταλίας ἐντὸς τῶν 10 προσεχῶν ἐτῶν.  
γ) Τὸ ἐπίκαιρον ἄρθρον τοῦ H. Linneimann, διὰ τὴν προβολὴν τῆς ζητήσεως  
ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Ὁλλανδίαν.

Γιῶργος Ψαχαρόπουλος

F. S o m m e r (Καθηγητοῦ): Einführung in die Mathematik für Studenten der  
Wirtschaftswissenschaften. Ἔκδοσις Springer. Berlin - Göttingen - Heidel-  
berg, 1962, σελ. VIII + 232, τιμὴ πανόδετον 29,80 μάρκα.

Σήμερα, ποῦ ἡ μαθηματικὴ ἐπιστῆμη κερδίζει κάθε μέρα καὶ περισσότερο  
ἔδαφος καὶ σημασίαν εἰς τὴν ἐφαρμογὴ τῆς οἰκονομικῆς θεωρίας καὶ εἰς τὴν κατανόησιν  
πολιτικῶν καὶ ἰδιωτικοοικονομικῶν προβλημάτων, μίαν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἐπιστῆμη  
αὐτήν, γραμμὴν ἀπὸ ἔμπειρην πέννα, ἐκπληρώνει μίαν ἐπιείγουσαν ἀνάγκην. Καὶ ἅμα  
λάβη κανεὶς ὑπ' ὄψιν του, πὼς ὑπάρχουν ἀρκετοὶ οἰκονομολόγοι, ποῦ μολονότι δὲν  
τοὺς λείπουν οἱ θεμελιακῆς μαθηματικῆς γνώσεως, ἐν τούτοις, δὲν γνωρίζουν μίαν  
σειρὰ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ θεωρίαν χρησιμοποιοῦμένων μαθηματικῶν ἐνοιῶν,  
ἢ ἀνάγκην αὐτῆς παρυσιάζεται μεγαλύτηρη.

Τὸ παρὸν βιβλίον ἐξεπήγασε ἀπὸ παραδόσεις, ποῦ ἔκανε ὁ καθηγητὴς τῆς  
Μαθηματικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βύρτσμπουργκ εἰδικὰ γιὰ τοὺς φοιτητὰς  
τῶν οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν. Ὁ εἰδικὸς αὐτὸς χαρακτήρας του, καθὼς καὶ ὁ τρό-  
πος μὲ τὸν ὁποῖο ὁ συγγραφεὺς μᾶς εἰσαγάγει εἰς τὰ μαθηματικά, καθιστοῦν τὸ ἔργο  
αὐτὸ πραγματικὰ πολύτιμο. Καὶ ὄχι μόνον αὐτό: Ὁ συγγραφεὺς κατέχει τὴν τέ-  
χνην νὰ μᾶς ξυπνήσῃ μέσα μας ἕνα ἐνδιαφέρον καὶ μίαν ἀγάπην γιὰ τὰ μαθηματικά,  
ἕνα προσόν, ποῦ θὰ ἀσκήσῃ ἀσφαλῶς σὲ πολλὰς περιπτώσεις μίαν ἀξιόλογον ἐπί-  
δρασην πάνω εἰς τὰ πνεύματα ἐκείνων, ποῦ ἀπὸ ἰδιοσυγκρασίαν ἢ προκατάληψιν δια-  
τηροῦν μέχρι σήμερον ψυχρὰς σχέσεις μ' αὐτά.

Ὁ κ. Ζόμερ ἐνδιαφέρεται σὲ πρώτη γραμμὴ νὰ μᾶς γνωρίσῃ μὲ τὶς μαθη-  
ματικὰς βάσεις καὶ ὄχι νὰ μᾶς ἐκθέσῃ μίαν σειρὰ μαθηματικῶν συνταγῶν. Ἡ πρό-  
θεσίς του εἶναι νὰ δώσῃ εἰς τὸν φοιτητὴ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν τὴν ἰκανότητα  
αὐτονομίου μαθηματικοῦ στοχασμοῦ καὶ κατανοήσεως μαθηματικῶν σχέσεων.  
Ὅπου πρέπει, διασκορπίζονται ἀπλῆς περιπτώσεις ἐφαρμογῆς μαθηματικῶν πάνω  
σὲ οἰκονομικὰ προβλήματα. Περιέχονται ἀκόμα καὶ στατιστικῆς ἔννοιες, σὲ τρόπον  
ποῦ ἡ σπουδὴ τοῦ παρόντος ἔργου νὰ δίνῃ μίαν ὀλοκληρωμένην εἰκόνα τοῦ μαθημα-  
τικοστατιστικοῦ βοηθητικοῦ μηχανισμοῦ, ἢ γνώσῃ τοῦ ὁποῖου εἶναι ἀπαραίτητη,  
προκειμένου ὁ οἰκονομολόγος νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ κατανοήσῃ τὴν τεράστιαν  
μαθηματικο-οικονομικοεπιστημονικὴ φιλολογοῦσα τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ «εἰσαγωγὴ εἰς τὰ Μαθηματικά» τοῦ κ. Ζόμερ, ἀπευθυνομένη εἰδικὰ εἰς τὸν  
φοιτητὴ καὶ οἰκονομολόγον, ἀποτελεῖ, καθ' ὅσον ξέρω, ἕνα ἀπὸ τοὺς καλύτερους  
καὶ συνοπτικώτερους τίτλους τῆς σπάνιας βιβλιογραφίας τοῦ εἴδους, καὶ προορι-  
ζεται ἀναμφίβολα, νὰ πληρώσῃ μίαν ἀνάγκην καὶ ἕνα κενόν.

Κ. Στυλιδιώτης

« S P O U D A I »

« ETUDES »

Édition Bimensuelle de l' École  
des Hautes Études Industrielles

« STUDIES »

Bimonthly Edition of the Graduate  
School of Industrial Studies